

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie IV./2022
Senát I

Nález:

spisová značka	I. ÚS 259/2021
populárny názov	Návrh na prerušenie konania - medzitýmny rozsudok
sudca spravodajca	Rastislav Kaššák
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	17.03.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Medzitýmny rozsudok je rozhodnutím vo veci, všeobecný súd nielen môže, ale je dokonca povinný v rámci tohto medzitýmneho rozsudku rozhodnúť aj o (zamietnutí) návrhu na prerušenie konania podľa § 162 ods. 3 CSP. Práve opačný postup, spočívajúci v nerozhodnutí o návrhu na prerušenie konania v rámci rozhodnutia vo veci samej by vyvolával napätie so znením a zmyslom označených ustanovení Civilného sporového poriadku.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ sa ako žalobca na okresnom súde domáhal vypratania nehnuteľností (pozemkov a parkovacích plôch) žalovaným a zaplatať finančnej náhrady za bezdôvodné obohatenie.</p> <p>Okresný súd medzitýmny rozsudkom zo 16. októbra 2019 v znení návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol (výrok I) a rozhodol, že nájomný vzťah, ktorý mal vzniknúť z nájomnej zmluvy z 30. júla 2012 medzi sťažovateľom ako prenajímateľom a žalovaným ako nájomcom, nie je (výrok II.) a že nájomný vzťah, ktorý mal vzniknúť z dodatku č. 2 k nájomnej zmluve uzatvorený 24. júna 2016, nie je (výrok III). Proti označenému medzitýmny rozsudku podal odvolanie žalovaný.</p> <p>Krajský súd o tomto odvolaní rozhodol napadnutým uznesením tak, že medzitýmny rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súde na ďalšie konanie a rozhodnutie. Krajský súd dospel k záveru, že medzitýmny rozsudok nie je rozhodnutím vo veci samej, a preto okresný súd nemohol v zmysle § 162 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) rozhodnúť o návrhu protistrany na prerušenie konania. Ak o tomto návrhu okresný súd rozhodol v medzitýmny rozsudku, toto jeho pochybenie predstavuje samo osebe dôvod na jeho zrušenie.</p> <p>Sťažovateľ ďalej tvrdí, že krajský súd napadnutým uznesením zrušil medzitýmny rozsudok okresného súdu ako celok iba z jediného dôvodu, a to domnelého nesplnenia procesných podmienok na rozhodnutie o návrhu na prerušenie konanie ako súčasť medzitýmneho rozsudku. Právny záver krajského súdu, že medzitýmny rozsudok nie je rozhodnutie vo veci samej, nemá podľa sťažovateľa oporu v § 212 ods. 1 a 2 CSP ani v judikatúre všeobecných súdov.</p>

<p>z odôvodnenia</p>	<p>Rozsudok je zásadným meritórnym rozhodnutím a v sporovom konaní bezvýnimočnou formou rozhodnutia vo veci samej, pričom sa diferencuje na rozsudok konečný, čiastočný a medzitýmny (dôvodová správa k § 212 CSP). Vo veci samej súd spravidla rozhoduje rozsudkom – a naopak, ak rozhoduje rozsudkom, rozhoduje vždy meritórne, vo veci samej (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. 788 s.). Medzitýmny rozsudok ako inštitút civilného procesu predstavuje výnimku z povinnosti súdu vyčerpať rozsudkom celý predmet konania (ibid., 791 s.).</p> <p>Ako na to poukázal sám sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti, aj najvyšší súd vo všeobecnosti pripúšťa pri medzitýmnom rozsudku podanie dovolania proti odvolaciemu rozhodnutiu z dôvodov zmätočnosti podľa § 420 CSP, teda odvolacie rozhodnutie (rozsudok), ktorým sa potvrdzuje alebo mení medzitýmny rozsudok v tej-ktorej veci, považuje za rozhodnutie vo veci samej (uznesenie č. k. 2 Cdo 11/2017 z 27. septembra 2018, uznesenie č. k. 7 Cdo 102/2017 z 27. novembra 2019, uznesenie č. k. 4 Cdo 2/2018 z 24. októbra 2018, uznesenie č. k. 7 Cdo 82/2018 z 30. januára 2019, uznesenie č. k. 8 Cdo 134/2020 z 30. novembra 2020 a iné). Len pre úplnosť ústavný súd pripomína, že v špecifickom prípade sťažovateľa, keď krajský súd napadnutým uznesením zrušil medzitýmny rozsudok, nebolo dovolanie prípustné (pozri bod 20 tohto nálezu). Na základe uvedeného možno urobiť jednoznačný záver, že aj najvyšší súd vo svojej judikatúre akceptuje medzitýmny rozsudok ako rozhodnutie vo veci samej.</p> <p>Vzhľadom na to, že medzitýmny rozsudok je rozhodnutím vo veci, všeobecný súd podľa názoru ústavného súdu nielen môže, ale je dokonca povinný v rámci tohto medzitýmneho rozsudku rozhodnúť aj o (zamietnutí) návrhu na prerušenie konania podľa § 162 ods. 3 CSP. Práve opačný postup, ktorý prezentoval krajský súd, spočívajúci v nerozhodnutí o návrhu na prerušenie konania v rámci rozhodnutia vo veci samej by vyvolával napätie so znením a zmyslom označených ustanovení Civilného sporového poriadku. Navyše, ak by okresný súd takýto nesprávny a v danej veci preňho záväzný právny názor krajského súdu (§ 391 ods. 2 CSP) nasledoval, vystavoval by strany sporu ďalším prípadným procesným komplikáciami a predĺžovaniu sporu.</p> <p>Ústavný súd ďalej poukazuje na skutočnosť, že okresný súd vydaním medzitýmneho rozsudku stranám sporu jasne demonštroval, že v konaní sa bude pokračovať, resp. že k prerušeniu konania nedošlo. Je potom rozumné, aby im to tento súd dal formálne najavo, a to tak, že návrh na prerušenie konania zamietne. Zohľadňujúc všetko už uvedené, strohé konštatovanie krajského súdu o tom, že medzitýmny rozsudok nie je rozhodnutím vo veci samej – navyše, bez akéhokoľvek odkazu na konkrétne zákonné ustanovenie, relevantnú judikatúru či odbornú literatúru podporujúcu tento prekvapivý záver – a že v zmysle § 162 ods. 3 CSP okresný súd nemohol medzitýmnym rozsudkom rozhodnúť aj o návrhu na prerušenie konania, vykazuje podľa ústavného súdu známky svojvôle a arbitrárnosti namietanej sťažovateľom. V nadväznosti na to možno uzavrieť, že zrušeniu medzitýmneho rozsudku chýbal relevantný zákonný základ. Už uvedené úvahy by samy osebe predstavovali dostatočný dôvod na rozhodnutie o porušení práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušenie napadnutého uznesenia. Vzhľadom na rozsah zmätočnosti napadnutého uznesenia však ústavný súd považuje za potrebné vyjadriť sa aj k ďalším záverom krajského súdu.</p> <p>Ústavný súd svojim nálezhom vyslovil, že sťažovateľove základné právo na súdnu ochranu a jeho právo na spravodlivý súdny proces boli uznesením krajského súdu porušené.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov</p>	<p>uznesenie najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 236/2016 z 19. januára 2017 uznesenia najvyššieho súdu č. k. 2 Cdo 11/2017 z 27. septembra 2018, uznesenie č. k. 7 Cdo 102/2017 z 27. novembra 2019, uznesenie č. k. 4 Cdo 2/2018 z 24. októbra 2018, uznesenie č. k. 7 Cdo 82/2018 z 30. januára 2019, uznesenie č. k.</p>

	8 Cdo 134/2020 z 30. novembra 2020 uznesenia najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 204/2013 z 1. novembra 2014 a č. k. 5 Obdo 65/2020 z 20. januára 2021, tiež I. ÚS 53/2010
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
kľúčové slová	konanie-prerušenie arbitrážnosť rozsudok-medzitýmny práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu

spisová značka	I. ÚS 334/2021
populárny názov	Nemožnosť odmietnutia obnovy konania podľa OSP
sudca spravodajca	Rastislav Kaššák
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	17.03.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Z porovnania právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku a novej právnej úpravy Civilného sporového poriadku je zrejmé, že Občiansky súdny poriadok neobsahoval ustanovenia, na základe ktorých bol konajúci súd oprávnený návrh na obnovu konania odmietnuť, tak ako to súdu umožňuje súčasné znenie § 413 ods. 1 CSP. Súd mohol uznesením návrh na obnovu konania len zamietnuť alebo obnovu povoliť (§ 234 ods. 1 OSP), pričom dôvodmi na zamietnutie návrhu boli aj tie, ktoré sú v § 413 ods. 1 CSP vymedzené ako dôvody na procesné odmietnutie žaloby na obnovu konania.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ sa v konaní na okresnom súde domáhal povolenia obnovy konania vedeného pod sp. zn. 16 C 83/2008. Svoj návrh odôvodnil s poukazom na v tom čase platný a účinný § 228 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) existenciou skutočností a dôkazov, ktoré bez svojej viny nemohol uplatniť v pôvodnom konaní a ktoré pre neho môžu prívodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci. kresný súd (v poradí tretím) uznesením z 23. júna 2015 návrh sťažovateľa na obnovu konania po vykonanom dokazovaní a nariadení pojednávania vo veci zamietol podľa § 234 ods. 1 OSP z dôvodu, že sťažovateľom predložené listinné dôkazy nie sú spôsobilým dôvodom obnovy konania. Predmetné dôkazy totiž boli objektívne dostupné už v čase pôvodného konania a sťažovateľ tak mal podľa okresného súdu možnosť použiť ich a označiť aj v pôvodnom konaní. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd v poradí druhým uznesením z 13. apríla 2018 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) potvrdil uznesenie okresného súdu ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a rozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení krajský súd v prvom rade poukázal na skutočnosť, že od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť nový procesný kódex – Civilný sporový poriadok upravujúci konanie o žalobe na obnovu konania v § 397 až § 418, pričom v zmysle prechodných ustanovení § 470 ods. 1 CSP sa ustanovenia Civilného sporového poriadku aplikujú aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Krajský súd zhodne s okresným súdom konštatoval, že v prejednávanej veci nebolo preukázané splnenie zákonných podmienok na povolenie obnovy konania podľa § 228 ods. 1 písm. a) OSP [zodpovedajúce súčasnému § 397 písm. a) CSP]. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že sťažovateľom predložené listinné dôkazy objektívne existovali už v čase pôvodného konania a na základe žiadosti mohli byť vtedajšou správou katastra sťažovateľovi vydané. Proti predmetnému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodu procesných väd zmätočností podľa § 420 písm. b) a f) CSP a zároveň pripustnosť

	<p>dovolania vyvodzoval aj z § 421 ods. 1 písm. a) CSP.</p> <p>Napadnutým uznesením najvyšší súd dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP a rozhodol, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.</p> <p>Ústavná sťažnosť je nasmerovaná proti tej časti napadnutého uznesenia, ktorou najvyšší súd ako zákonom neprípustné odmietol dovolanie sťažovateľa, pokiaľ ide o uplatnený dôvod prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Sťažovateľ zastáva názor, že uznesenie krajského súdu č. k. 14 Co 54/2018 z 13. apríla 2018, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu, nemožno považovať za rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaní proti uzneseniu o odmietnutí žaloby na obnovu konania podľa § 357 ods. 1 písm. c) CSP.</p>
z odôvodnenia	<p>V danom prípade okresný súd rozhodoval o návrhu sťažovateľa na obnovu konania ešte za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku, pričom po doplnení dokazovania a nariadení pojednávania v intenciách (dvoch) zrušujúcich uznesení krajského súdu návrh sťažovateľa uznesením z 23. júna 2015 zamietol z dôvodu, že neboli splnené podmienky prípustnosti povolenia obnovy v zmysle § 228 ods. 1 písm. a) OSP. Vykonané dokazovanie totiž preukázalo, že predložené listinné dôkazy mohol sťažovateľ označiť a použiť už v pôvodnom konaní, ktorého obnovy sa podaným návrhom domáhal. V čase rozhodovania o odvolaní sťažovateľa proti predmetnému uzneseniu okresného súdu už bola účinná právna úprava Civilného sporového poriadku, preto krajský súd, aplikujúc prechodné ustanovenie § 470 ods. 1 CSP, potvrdil uznesenie okresného súdu ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, pričom rozhodol formou uznesenia.</p> <p>Po dôkladnom oboznámení sa s rozhodnutiami vo veci konajúcich súdov sa ústavný súd stotožňuje s tvrdením sťažovateľa, že uznesenie okresného súdu z 23. júna 2015 o zamietnutí jeho návrhu na obnovu konania podľa § 234 ods. 1 OSP je meritórnym rozhodnutím, ktoré zodpovedá v súčasnosti účinnému a platnému § 414 CSP a nejde o uznesenie o odmietnutí žaloby na obnovu konania podľa § 413 ods. 1 CSP. Podstatným pre prijatie tohto záveru bol fakt, že okresný súd návrh sťažovateľa na obnovu konania zamietol po vykonaní dokazovania a nariadení pojednávania vo veci, teda predmetný návrh nepochybne vecne prejednal a nezamietol ho iba z procesných dôvodov. Z tohto dôvodu nie je možné ani uznesenie krajského súdu z 13. apríla 2018 považovať za procesné rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o odmietnutí žaloby na obnovu konania podľa § 357 písm. c) CSP, proti ktorému zákon dovolanie explicitne neprípúšťa (§ 421 ods. 2 CSP), tak ako to najvyšší súd naznačil citáciou ustanovení Civilného sporového poriadku v napadnutom uznesení (body 15 až 17) a následne výslovne konštatoval vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti. Nič na tomto závere nemení ani skutočnosť, že krajský súd o odvolaní sťažovateľa rozhodol formou uznesenia, hoci ústavný súd dodáva, že ak aplikoval princíp okamžitej aplikability Civilného sporového poriadku, ako to sám uviedol (bod 25 uznesenia krajského súdu), mal rozhodnúť rozsudkom. Forma daného rozhodnutia však pre posúdenie toho, či rozhodnutie krajského súdu bolo vylúčené z dovolacieho prieskumu, nemala žiaden význam.</p> <p>Sumarizujúc uvedené, neostáva ústavnému súdu iné než uzavrieť, že ak najvyšší súd v dôsledku nesprávnej aplikácie § 421 ods. 2 CSP procesne odmietol dovolanie sťažovateľa v časti uplatneného dôvodu prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, neprípustne tým zasiahol do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Aj keď sa už ústavný súd zmienil, že je potrebné rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom si vymedzovať prípustnosť dovolania, táto interpretácia nemôže byť nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd, svojvoľná a formalistická, ako tomu bolo v prípade posúdenia dovolania sťažovateľa v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu) a napadnuté uznesenie podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 133 ods. 2 a ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 275/2018 z 25. júna 2019
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	obnova konania-v občianskom súdnom konaní

	práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na prístup k súdu dovolanie-prípustnosť práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu
--	--

spisová značka	I. ÚS 454/2021
populárny názov	Uplatnenie práva v zmysle § 166 ZoKR
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	03.03.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 13 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Pokiaľ samotný základ práva (nárok na náhradu trov konania) prichádza o uplatniteľnosť v zmysle § 166 ZoKR, neskoršie vydanie uznesenia o výške trov konania na uvedenom nič nemení, pretože strata nároku sa dotýka celého práva bez ohľadu na výšku.
skutkový stav a základné fakty	Okresný súd napadnutým uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľa (povinného v exekučnom konaní) namierenú proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, ktorým bol zamietnutý jeho návrh na zastavenie exekúcie. Podstatou exekučnej veci bolo to, že po právoplatnosti uznesenia, ktorým bolo rozhodnuté o nároku oprávneného na náhradu trov konania oproti sťažovateľovi, avšak ešte pred vydaním uznesenia o výške trov (exekučného titulu), bol na majetok sťažovateľa vyhlásený konkurz. Predmetom skúmania exekučného súdu sa stalo posúdenie, či pohľadávka oprávneného na náhradu vyčíslených trov konania (ne)podlieha oddĺženiu sťažovateľa, a teda či ide o dôvod, pre ktorý je potrebné exekúciu zastaviť. Nastolený problém vyriešil okresný súd konštatovaním, že pohľadávka z titulu náhrady trov konania je procesnej povahy a vzniká až dňom právoplatnosti rozhodnutia, ktorým boli tieto trovy vyčíslené. Keďže vymáhaná pohľadávka vznikla až po kalendárnom mesiaci, v ktorom bol vyhlásený konkurz, okresný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by bránili vymáhateľnosti exekučného titulu. Sťažovateľ bol na rozdiel od okresného súdu presvedčený o tom, že momentom vzniku pohľadávky na náhradu trov konania je (už) právoplatnosť rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania a tento nárok je možné prihlásiť do konkurzu aj bez existencie rozhodnutia o výške trov konania.
z odôvodnenia	V okolnostiach danej veci je podstatné to, že tak sťažovateľ, ako aj porušovateľ sa zhodujú v tom, že konanie o výške náhrady trov malo byť zastavené (§ 167e ZoKR), k čomu ale nedošlo. Spomínané zákonné znenie [Ak bol vyhlásený konkurz, súd bez zbytočného odkladu zastaví konanie, v ktorom sa uplatňuje pohľadávka, ktorá môže byť uspokojená iba v konkurze (§ 166a) alebo sa považuje za nevymáhateľnú (§ 166b)] podporuje logickosť i správnosť záveru, že (už) rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania je pohľadávkou, ktorá môže byť uspokojená iba v konkurze. V opačnom prípade by veritelia nemali žiadnu možnosť prihlásenia si pohľadávky do konkurzu, keďže v prípade zastavenia konania by nebolo o výške trov konania rozhodnuté. V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na význam a účel oddľžovacieho konania: «Účelom oddľžovacieho konania je „zbaviť“ dlžníka týchto „starých“ záväzkov. „Nové“ záväzky, ktoré vzniknú v mesiaci, v ktorom súd vyhlásil konkurz alebo rozhodol o poskytnutí ochrany pred veriteľmi, a po tomto termíne, oddĺženiu nepodliehajú a veriteľ si ich môže vymáhať.» (Đurica, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. 3. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2019. s. 1115.). Bez významu nie je ani argumentácia sťažovateľa predostretá v sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, v rámci ktorej porovnával účel dvojfázovosti právnej úpravy Civilného sporového poriadku (odbremenenie zákonného sudcu pri rozhodovaní o výške trov) s účelom konkurzného

	<p>konania (nový ekonomický začiatok dlžníka), pričom túto komparáciu vyhodnotil v prospech konkurzu, ktorého „vyšší účel“ zákonodarca sleduje tak intenzívne, že vylúčil súkromno-právne a verejno-právne sankcie (§166b ods. 1 ZoKR), ktoré sú často uplatňované alebo ukladané po rozhodnom dni, hoci skutočnosť, ktorá ich zakladá (porušenie povinnosti), vznikla pred rozhodným dňom. Načrtnuté opatrenia vedú k tomu, aby bol skutočne vytvorený nový začiatok pre dlžníka.</p> <p>Je preto potrebné zohľadniť časové hľadisko vzniku pohľadávok, ktoré sa prihlasujú do konkurzu, a následnú mieru ich uspokojenia, ktorá by mala byť rovnaká. Zohľadňujúc vzájomné vzťahy veriteľov, ktorých pohľadávky vznikli pred vyhlásením konkurzu, ale ich výška nebola určená súdnym rozhodnutím, by nebolo udržateľné, ak by pohľadávka na náhradu trov konania mala výhodnejšie postavenie ako iné pohľadávky majúce základ v hmotnom práve, a to len z dôvodu, že zákonodarca rozdelil rozhodovanie o náhrade trov konania na dve fázy. To, že si veriteľ, ktorý má súdom priznaný „len“ nárok na náhradu trov, ktorých výška nie je určená, prihlási pohľadávku na náhradu trov do konkurzu, zodpovedá aj všeobecnému princípu „vigilantibus iura scripta sunt“ a je prejavom primeranej zodpovednosti a starostlivosti veriteľa, ktorú od neho možno očakávať a odôvodnene požadovať.</p> <p>Z uvedených dôvodov treba prisvedčiť názoru sťažovateľa, že pohľadávka zúčastnenej osoby mala byť uplatnená v konkurze, pretože vznikla pred tzv. rozhodujúcim dňom, čo spôsobilo, že rozhodnutím o oddĺžení sa táto pohľadávka stala nevymáhateľnou v zmysle § 166e ods. 2 ZoKR. Pokiaľ samotný základ práva prichádza o uplatniteľnosť, neskoršie vydanie uznesenia o výške trov konania na uvedenom nič nemení, pretože strata nároku sa dotýka celého práva bez ohľadu na výšku. Názor vyplývajúci z napadnutého uznesenia, že pohľadávka na trovy konania vzniká až rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka o ich výške, okresný súd síce zdôvodnil, avšak dôvody jeho rozhodnutia nazerajú na daný problém izolovane, iba cez teóriu procesného práva, bez zohľadnenia významu, účelu a účinkov oddľžovacieho konania. V dôsledku toho je možné vyhodnotiť námietku sťažovateľa o nedostatočnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a nesprávnej aplikácii (priliehavejšie danej veci interpretácii aplikovanej) právnej úpravy za opodstatnenú, čo vedie ústavný súd k nevyhnutnému záveru, že napadnuté uznesenie predstavuje zásah do práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	nález sp. zn. IV. ÚS 183/2020 z 9. marca 2021 nález sp. zn. IV. ÚS 186/2021 z 13. júla 2021
súvisiace právne predpisy	zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
klúčové slová	exekúcia-trovy exekúcie konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-oddĺženie exekúcia-exekučné konanie konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-prihlásenie pohľadávky

spisová značka	I. ÚS 486/2021
populárny názov	Kolúzna väzba a potreba dokazovania
sudca spravodajca	Miloš Maďar
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	17.03.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 8 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 8 ods. 2 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 8 ods. 5 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2

	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov</p>
analytická právna veta	<p>Ak sa tak potreba doplnenia dokazovania na základe návrhu obvineného v trestnom konaní má prekryť s dôvodnou obavou tzv. kolúznej väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, je nad rámec ostatných skutočností súvisiacich s formálnymi a materiálnymi podmienkami väzby potrebné analyzovať a vyhodnotiť vecné (vo vzťahu k akým osobám je návrh prezentovaný) a časové (kedy bol návrh prednesený a v akom čase a či vôbec naň bolo príslušným orgánom reagované) podmienky.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Uznesením o vznesení obvinenia z 9. marca 2020 bolo podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom v rozhodnom období vznesené obvinenie 18 osobám vrátane sťažovateľa, ktorý bol obvinený z prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona v znení účinnom v rozhodnom období, a to pre skutky v bodoch 22 a 28 výrokovej časti tohto uznesenia.</p> <p>V uvedenej trestnej veci bol sťažovateľ vzatý do väzby uznesením sudcu pre prípravné konanie, právoplatným 20. marca 2020 z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku.</p> <p>Opatrením úradu špeciálnej prokuratúry z 3. septembra 2020 došlo u sťažovateľa k zmene právnej kvalifikácie v skutkoch (vrátane doplnenia skutkovej vety, pozn.) v bodoch 22 a 28 uznesenia o vznesení obvinenia z 9. marca 2020 na pokračovací zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona. Uznesením úradu špeciálnej prokuratúry z 27. októbra 2020 bolo podľa § 206 ods. 1 a 4 Trestného poriadku sťažovateľovi vznesené obvinenie pre skutok kvalifikovaný ako zločin zasahovania do nezávislosti súdu podľa § 342 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona spáchaný v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona v bode 1 a 2 výrokovej časti tohto uznesenia; pre skutok kvalifikovaný ako zločin zasahovania do nezávislosti súdu podľa § 342 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona v bode 3 výrokovej časti tohto uznesenia; pre skutok kvalifikovaný ako pokračovací zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona spáchaný v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona v bodoch 5 a 6 výrokovej časti tohto uznesenia; pre skutok kvalifikovaný ako pokračovací zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona v bodoch 4, 7 a 8 a pre skutok kvalifikovaný ako zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona v bode 9 výrokovej časti tohto uznesenia.</p> <p>Špecializovaný trestný súd uznesením z 21. septembra 2020 rozhodol podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku tak, že predĺžil lehotu trvania väzby u sťažovateľa do 11. marca 2021, a súčasne rozhodol tak, že podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, podľa § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku neprijal ponúkané záruky, podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku neprijal peňažnú záruku a nenahradil väzbu sťažovateľa ani dohľadom probačného a mediačného úradníka. Toto uznesenie bolo potvrdené uznesením najvyššieho súdu z 8. októbra 2020.</p> <p>Prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry predložil sudcovi pre prípravné konanie žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu z 23. novembra 2020, o ktorej rozhodol špecializovaný trestný súd uznesením z 8. decembra 2020 tak, že podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku predmetnú žiadosť sťažovateľa zamietol a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.</p> <p>O sťažnosti sťažovateľa (v znení jej doplnení) proti tomuto uzneseniu rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.</p>

	<p>Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namietal okrem iného aj porušenie jeho práva na urýchlené rozhodovanie o väzbe a nedostatok odôvodnenia dôvodov jeho väzby.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd už vyslovil, že súdna argumentácia, osobitne v prípade ďalšieho rozhodovania o väzbe, by nemala mať charakter pleonazmu a nemala by v nej dochádzať k nadužívaniu rovnakých alebo podobných dôvodov, ktorými konajúce súdy odôvodnili väzbu pri v poradí prvom rozhodovaní. Inak by sa stala len formálnou, zbytočnou a bola by zreteľným signálom nedostatočného dôrazu všeobecných súdov pri rozhodovaní o väzbe. Každé ďalšie rozhodovanie o väzbe by teda malo skúmať aj aktuálne vecné a časové okolnosti väzby, analyzovať doterajší postup v trestnom stíhaní a odhaľovať prípadné protirečenia vo vzťahu k ústavou a dohovorom garantovanému právu na osobnú slobodu. Väzba má byť výnimkou z pravidla a súdna argumentácia by mala vyvrcholiť zrozumiteľným a jasným vysvetlením, prečo je nutné osobu, proti ktorej sa vedie trestné stíhanie, stíhať vo väzbe (výnimka), a nie na slobode (pravidlo). Je preto nutné vo všeobecnosti odmietnuť taký postup v rozhodovacej činnosti konajúcich súdov, pri ktorom by išlo iba o pasívnu recepciu domnienok, rezignáciu na odhaľovanie a hodnotenie vecných a časových súvislostí podmienok väzby, keďže takéto prejavy sú typické pre nekritické myslenie, ktorému by sa mali súdy snažiť v rámci rozhodovacej činnosti strániť. Uvedené však ipso facto neznamená, že by sa súdy museli nevyhnutne venovať každému jednotlivému argumentu, ktorý prednesie obhajoba, mali by však adekvátnym spôsobom reagovať na všetky také zásadné tvrdenia a skutočnosti, ktoré sú kvalifikované spochybnit' nevyhnutnosť, zákonnosť či ústavnosť ďalšieho trvania väzby (porov. I. ÚS 140/2020, č. 57/2020 ZNaU).</p> <p>Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti dôvodil predovšetkým tým, že najvyšší súd nevymedzil dostatočne jasne a určito konkrétne dôvody jeho kolúznej a preventívnej väzby. Zároveň uviedol, že v rámci tzv. akcie „Búrka“ boli vypočutí všetci svedkovia, ktorí potvrdili nevinu sťažovateľa, pričom sťažovateľ nemá na koho pôsobiť a koho ovplyvňovať.</p> <p>Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je zrejmé, že tento považuje za „jadro“ odôvodnenia dôvodu väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku potrebu vykonania ďalších úkonov, ktoré mal vo veci pomenovať prokurátor, pričom sám sťažovateľ mal žiadať o výsluch dovtedy nevyčíslených svedkov. Z odôvodnenia najvyššieho súdu je tiež zjavné, že tento značne stručne poukázal na potrebu vykonania ďalších, avšak bližšie nešpecifikovaných úkonov vo veci, v nadväznosti na čo zistil pretrvávajúcu obavu z ovplyvňovania svedkov sťažovateľom. Z napadnutého uznesenia však už nie je možné ustáliť, aké „ďalšie úkony“ bolo potrebné vo veci sťažovateľa vykonať, resp. akých svedkov vypočuť, a v nadväznosti na to, či je vzhľadom na dané štádium a priebeh trestného konania predmetné odôvodnenie a obava z kolúzneho správania sa sťažovateľa aktuálna. Predmetné platí, aj pokiaľ ide o námietky sťažovateľa o nevysporiadaní sa najvyššieho súdu s výpoveďami v ústavnej sťažnosti definovaných svedkov, na čo sťažovateľ poukázal. Rovnako za ústavne neudržateľnú možno označiť aj argumentáciu najvyššieho súdu, ktorý dôvody tzv. kolúznej väzby opiera o všeobecný odkaz na potrebu doplnenia dokazovania výsluchmi svedkov, ktorých vypočutie navrhol sám obvinený vo svojom návrhu na doplnenie dokazovania v priebehu prípravného konania. Nemožno síce a priori vylúčiť, aby sa dôvodná obava predpokladaná § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku vzťahovala aj na taký úsek dokazovania, ktorý bol „vyprovokovaný“ návrhom obvineného na doplnenie dokazovania, tento záver si však vyžaduje pregnantnú analýzu vecných a časových súvislostí predmetného dôkazného návrhu. Ak na takto stanovené argumentačné osnovy všeobecný súd rezignuje (osobitne pri rozhodovaní o osobnej slobode), paradoxne tým vytvorí situáciu, keď sa jedna z najdôležitejších zložiek práva na obhajobu (právo navrhovať dôkazy vo svoj prospech v zmysle § 34 Trestného poriadku) bude využívať v neprospech osoby, na ochranu ktorej je určené, čo je v právnom štáte neprípustné. Navyše, je potrebné v tejto súvislosti pripomenúť, že tomuto právu obvineného nekoreluje zákonná povinnosť orgánov činných v trestnom konaní (ani súdu v konaní pred súdom, pozn.) takémuto dôkaznému návrhu vyhovieť, prípadne o nevyhovení rozhodnúť v určitom presne stanovenom čase (nerátajúc prirodzené zákonné obmedzenia ohraničujúce jednotlivé štádiá trestného konania). Z uplatňovaného práva na obhajobu by sa tak protizmyselne mohol stať dlhotrvajúci dôvod na väzobné stíhanie obvineného. Ak sa tak potreba doplnenia dokazovania na základe návrhu obvineného v trestnom konaní má prekryť s dôvodnou obavou tzv. kolúznej väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, je nad rámec ostatných skutočností súvisiacich s formálnymi a materiálnymi podmienkami väzby potrebné analyzovať a vyhodnotiť vecné (vo vzťahu k akým osobám je návrh prezentovaný) a časové (kedy bol návrh prednesený a v akom čase a či vôbec naň bolo príslušným orgánom reagované) podmienky.</p> <p>63. V zmysle ustáleného právneho názoru ústavného súdu, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a sťažnostného súdu tvoria pre účely posúdenia ústavným súdom jeden celok (m. m. I. ÚS 379/2018, I. ÚS 161/2019, IV. ÚS 354/2020),</p>

	<p>tak ústavný súd pri preskúvaní ústavnej udržateľnosti ďalšieho obmedzenia osobnej slobody sťažovateľa vychádzal aj z rozhodnutia špecializovaného súdu č. k. 5 Tp 2/2020 z 8. decembra 2020. Zo sumáru vyjadrenia prokurátora (s. 7 a 8 tohto rozhodnutia, pozn.) vyplynulo, že vo veci bolo plánované uskutočniť výsluchy menovite uvedených svedkov (na 2. december 2020 naplánované výsluchy , a ; na 3. december 2020 výsluchy , a ; na 10. december 2020 výsluch ; na 15. december 2020 výsluch a ; na 16. december 2020 výsluch a ; na 17. december 2020 výsluch a na 21. december 2020 výsluch).K predmetnej skutočnosti je však nutné uviesť, že všetky z týchto výsluchov bolo plánované uskutočniť v mesiaci december 2020. Keďže predmetné výsluchy mali tvoriť jadro odôvodnenia ďalšieho trvania dôvodov väzby a z obsahu napadnutého uznesenia nebolo zrejmé, o aké konkrétne úkony malo ísť (bol v ňom len poukaz na vyjadrenie prokurátora, pozn.) a či, resp. kedy k nim došlo, vlastnou činnosťou ústavného súdu v súlade s § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde bolo z poskytnutých informácií zistené, že predmetné výsluchy plánované uskutočniť v mesiaci december boli skutočne zrealizované v priebehu uvedeného mesiaca (december, pozn.), a to okrem výsluchov jedného zo svedkov (, ktorého výsluch bol okrem decembra 2020 zároveň uskutočnený viackrát aj v priebehu mesiaca január 2021, pozn.), pričom len niekoľko z týchto výsluchov sa malo týkať vyslovene skutkov kladených za vinu práve sťažovateľovi.</p> <p>Ústavný súd zo skutočností uvedených vo vzťahu k dôvodu tzv. kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku rezumuje, že z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nie je zrejmé, aké ďalšie procesné úkony a výsluchy svedkov boli vo veci plánované, a to hoci len čiastočnou špecifikáciou alebo poukazom na konkrétne okolnosti prípadu, čo nemožno v posudzovanej veci akceptovať. Zároveň nie je možné ich identifikovať ani v nadväznosti na vyjadrenie prokurátora prezentované špecializovaným trestným súdom v jeho uznesení č. k. 5 Tp 2/2020 z 8. decembra 2020, keďže zo skutočností zistených ústavným súdom vyplýva, že k všetkým takto naplánovaným úkonom (okrem jedného) došlo ešte v období pred rozhodovaním najvyššieho súdu.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	<p>Oravec proti Chorvátsku, č. 51249/11, rozsudok z 11. 7. 2017; m. m. Osmanovič proti Chorvátsku, č. 67604/10, rozsudok zo 6. 11. 2012; m. m. S. T. S. proti Holandsku, č. 277/05, rozsudok zo 7. 6. 2011</p> <p>nálezy Ústavného súdu Českej republiky – č. k. I. ÚS 1692/19 z 26. septembra 2019</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
klúčové slová	<p>väzba-väzba v prípravnom konaní väzba-preskúvanie väzobných dôvodov väzba-príkaz prepustiť z väzby väzba-kolúzna väzba-preventívna väzba-rýchlosť rozhodovania väzba-dôvody väzby práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo na osobnú slobodu väzba-nahradenie väzby</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.